

MBU - Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

19-09-2023 09:15 - 11:30

Rådhuset, rådmandens kontor

Information:**Deltagere:**

Birgit Møller

Helle Bach Lauridsen

Jette Bjørn Hansen

Nikolaj Harbjerg

Ole Kiil Jacobsen

Rasmus Ellermann-Aarslev

Stefan Møller Christiansen

Susanne Holst (afbud)

Tanja Nyborg

Thomas Medom

Pkt. 2: Tid: 15 min. Deltagere: May-Britt Kullberg og Karen Mette Hansen

Pkt. 5: Tid: 10 min. Deltagere: Martha Berdiin og Cecilie Arnoldi

Pkt. 6: Tid: 30 min. Deltagere: Martha Berdiin og Anders Hovmark

Indhold

Punkt 1: Godkendelse af referat fra mødet den 12. september 2023.....	1
Punkt 2: Baggrundsmateriale - Temadrøftelse i Børn og Unge-udvalget - Seksuel sundhed og seksualundervisning (OKJ).....	2
Punkt 3: Forberedelse til Børn- og Unge-udvalgsmødet d. 20. september 2023.....	3
Punkt 4: Evt.....	3

**Punkt 1: Godkendelse af referat fra mødet den 12.
september 2023**

MBU - Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

12-09-2023 09:15 - 11:30

Grøndalsvej 2, lokale 1128

Information: Deltagere:

Birgit Møller
Helle Bach Lauridsen
Jette Bjørn Hansen
Nikolaj Harbjerg
Ole Kiil Jacobsen
Rasmus Ellermann-Aarslev
Stefan Møller Christiansen (afbud)
Susanne Holst (afbud)
Tanja Nyborg
Thomas Medom

Pkt. 4: Tid: 15 min. Deltagere: Mette Bødiker Vestergaard og Line Nørgaard

Pkt. 5: Tid: 30 min. Deltagere: Nicolas Madsen, Ann Olivia Keblovzski og Mia Lund Kristensen

Pkt. 6: Tid: 30 min. Deltagere: Helle Mølgaard og Ole Jeppesen

Pkt. 7: Tid: 10 min. Deltagere: Martha Berdiin og Anders Hovmark

Indhold

Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 29. august 2023.....	1
Beslutning for Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 29. august 2023.....	1
Punkt 2: Forberedelse til byrådsmøde den 13. september 2023.....	1
Beslutning for Punkt 2: Forberedelse til byrådsmøde den 13. september 2023.....	1
Punkt 3: Eventuelt.....	1
Beslutning for Punkt 3: Eventuelt.....	1
Punkt 4: Evaluering af Børneterapien (OKJ).....	1
Beslutning for Punkt 4: Evaluering af Børneterapien (OKJ).....	1

Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 29. august 2023

Beslutning for Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 29. august 2023

Godkendt.

Punkt 2: Forberedelse til byrådsmøde den 13. september 2023

Beslutning for Punkt 2: Forberedelse til byrådsmøde den 13. september 2023

Drøftet.

Punkt 3: Eventuelt

Beslutning for Punkt 3: Eventuelt

TN orienterede om status på processen vedr. ansættelse af nye BU-chefer.

HBL orienterede om status på omlægningen UiAA.

Punkt 4: Evaluering af Børneterapien (OKJ)

Tid: 15 min. Deltagere: Mette Bødiker Vestergaard og Line Nørgaard

Beslutning for Punkt 4: Evaluering af Børneterapien (OKJ)

Mette Bødiker Vestergaard og Line Nørgaard deltog i sagen.

Forvaltningschef Ole Kiil Jacobsen har sat forslaget på dagsorden med henblik på, at rådmanden godkender fremsendelse af byrådsindstilling vedrørende evaluering af Børneterapien.

Det indstilles, at

- rådmanden godkender, at byrådsindstillingen og evalueringsrapporten fremsendes til byrådet via Magistraten.

Bemærkninger:

MBV og LN redegjorde for sagen. Rapporten er overordnet positiv og stemmer godt overens med fornemmelsen i hverdagen. Som opsamling på rapporten er der iværksat nye initiativer til at øge kontakflader til Aarhus Sygehus samt PPR. Styregruppen har besluttet, at økonomien ikke evalueres i sammenhæng med den indholdsmæssige del.

Rådmanden havde ros til indsatsen og evalueringen. Rådmanden var nysgerrig på tilvækst i antallet af børn, herunder hvad kan man gøre for at forebygge. LN redegjorde for, at det ikke skyldes tilvækst i målgruppen, men at flere vælger Børneterapien til.

Beslutning:

Byrådsindstillingen godkendes, under hensyn til ovenstående bemærkning. Det skal i byrådsindstillingen tilføjes, at der er igangsat opfølgning på kontaktflader til andre parter, herunder PPR og sygehuset.

Der er parallelle godkendelser i MSO og MSB. Såfremt disse giver anledning til ændringer, fremsendes nye ændringer til godkendelse i GO ved direktør og rådmand.

Punkt 2: Baggrundsmateriale - Temadrøftelse i Børn og Unge-udvalget - Seksuel sundhed og seksualundervisning (OKJ)

Tid: 15 min. Deltagere: May-Britt Kullberg og Karen Mette Hansen

Beslutningsmemo

12. september 2023

Side 1 af 2

Emne **Baggrundsmateriale
Temadrøftelse i Børn og Unge-udvalget**
• **Seksuel sundhed og seksualundervisning**

Til **Rådmanden for Børn og Unge**

BØRN OG UNGE

Pædagogik og Forebyggelse
Aarhus Kommune

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Forvaltningschef Ole Kiil Jacobsen har sat forslaget på dagsorden, med henblik på, at rådmanden godkender fremsendelse af præsentations- og baggrundsmateriale til temadrøftelse, den 4. oktober 2023 i Børn og Unge-udvalget.

Børn og Unge-udvalget har ønsket en temadrøftelse om emnet seksuel sundhed og seksualundervisning. Til temadrøftelsen er der udarbejdet et baggrundsnotat om seksuel sundhed og seksualundervisning.¹ (Se bilag 1)

I baggrundsmaterialet er der viden om:

1. Børn og unges seksuelle sundhed
2. Børn og unges stemme
3. Indsatser i grundskolen (MBU) og til unge efter grundskolen (MSO)
4. LGBT+ børn, unge og familier
5. Digital dannelse og forebyggelse af krænkelse (herunder sexkrænkelser)

Baggrundsnotatet er vedlagt en PowerPoint-præsentation med en opsamling på indholdet i notatet samt en række opmærksomhedspunkter til orientering. Denne PP sættes grafisk op senere. (Se bilag 2)

Vedlagt er også et bilag til baggrundsnotatet – en oversigt over rådgivnings- og vejledningstilbud vedr. børn og unges seksuelle sundhed. (Se bilag 3)

Materialet er lavet i et samarbejde mellem MBU og MSO. De to magistratsafdelinger samarbejder om det sundhedsfremmende og forebyggende arbejde med seksuel sundhed og seksualundervisning. MBU arbejder primært inden for grundskolen og MSO med unge efter grundskolen.

Sundhed, Fællesfunktionen, Sektion 2

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 51 57 59 01

Sagsbehandler:
Karen Mette Hansen

¹ I den grafiske opsætning kan der forekomme mindre ting, der skal rettes. Det sker inden fremsendelse til sekretariatet.

12. september 2023

Side 2 af 2

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Det indstilles

- At rådmanden godkender, at materiale til temadrøftelse fremsendes til Børn og Unge-udvalget.

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

Forslaget indebærer ingen ændringer.

4. Videre proces og kommunikation

13. september	Godkendelse /MBU (Chefgruppe)
19. september	Godkendelse/ MBU (Rådmand)
26. september	Fremsendelse til sekretariatet - MBU
4. oktober	Drøftelse i Børn og Unge-udvalget

Forud for dette har der været intern godkendelse i hhv. MBU og MSO.

Bilag:

Bilag 1. *Baggrundsnotat
Seksuel sundhed og seksualundervisning
- Temadrøftelse i Børn og Unge-udvalget 2023*

Bilag 2. *PP med opsamling på baggrundsnotat
samt opmærksomhedspunkter*

Bilag 3. *Børn og unges seksuelle sundhed – oversigt over rådgivnings- og vejledningstilbud. (Bilag til baggrundsnotatet)*

SEKSUEL SUNDHED OG SEKSUAL- UNDEVISNING

TEMADRØFTELSE I BØRN OG UNGE-UDVALGET 2023

INDLEDNING

Børn og Unge-udvalget har ønsket en temadrøftelse om emnet seksuel sundhed og seksualundervisning. Til temadrøftelsen er der udarbejdet dette baggrundsnotat om seksuel sundhed og seksualundervisning.

Her er der viden om:

1

BØRN OG UNGES
SEKSUELLE SUNDHED

2

BØRN OG UNGES
STEMME

3

INDSATSER I GRUNDSKOLEN
(MBU) OG TIL UNGE EFTER
GRUNDSKOLEN (MSO)

4

LGBT+ BØRN, UNGE
OG FAMILIER

5

DIGITAL DANNELSE OG
FOREBYGGELSE AF KRÆNKELSER
(HERUNDER SEXKRÆNKELSER)

Baggrundsnotatet er vedlagt en PowerPoint- præsentation. Her er der en kort opsamling på indholdet i notatet samt en række opmærksomhedspunkter til orientering.

Baggrundsnotatet er lavet i et samarbejde mellem MBU og MSO. De to magistratsafdelinger mødes regelmæssigt om det sundhedsfremmende og forebyggende arbejde med seksuel sundhed og seksualundervisning. MBU arbejder primært inden for grundskolen og MSO med unge efter grundskolen. Samarbejdet har fokus på videndeling og koordinering, bl.a. vedrørende snitflader og indsatser i overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelser, FGU eller anden beskæftigelse. Et styrket samarbejde om unges seksuelle sundhed udgør en vigtig grundsten i fortællingen om Aarhus - en by, hvor alle er sunde og trives.

1

BØRN OG UNGES SEKSUELLE SUNDHED

**I DETTE AFSNIT PRÆSENTERES VIDEN OM
BØRN OG UNGES SEKSUELLE SUNDHED
VHA. LOKALE OG NATIONALE DATA.¹**

-Den tidligere kommunale sundhedsmåling i Aarhus Kommune (MBU), Sundhedsplejen-BørnUngeLiv, Skolebørnsundersøgelsen (HBSC), Ungeprofilen-BørnUngeLiv, Hvordan har du det? (HHDD); Sex & Samfund, VIVE, Sundhedsstyrelsen, Statens Serum Institut

VIDEN OM KROP, KØN OG SEKSUALITET

Den nationale elevtrivselsmåling giver et billede af børn og unges trivsel, mens de går i skole. Målingen indeholder ikke spørgsmål angående seksuel sundhed. Sådanne spørgsmål har Aarhus Kommune haft tilføjet i den tidligere kommunale sundhedsmåling.

I 2021-22 blev eleverne på mellemtrin og i udskolingen spurgt om deres viden vedrørende **krop, køn og seksualitet**. Elever på mellemtrinnet blev spurgt til deres viden om kroppens forandring under puberteten. Her svarede 83% af eleverne, at de havde viden om kroppens forandring i puberteten.

Eleverne i udskolingen blev spurgt til deres viden om krop, køn og seksualitet. Her svarede 93% af eleverne, at de havde viden om krop, køn og seksualitet. Eleverne blev også spurgt om deres viden om prævention mod seksuelle sygdomme og graviditet. Her svarede 82% af eleverne, at de havde viden. Se Figur 1.

Resultaterne vedrørende viden om prævention mod seksuelle sygdomme og graviditet bekræftes af resultaterne fra Sundhedsplejens udskolingsundersøgelser 2022/23. (BørnUngeLiv)

FIGUR 1

Viden om pubertet, krop, køn og seksualitet samt prævention hos hhv. elever på mellemtrin og i udskoling. Den kommunale sundhedsmåling 2021/22.

Har du viden om kroppens forandring i puberteten? (4.-6. klasse)

Har du viden om køn, krop og seksualitet? (7.-9. klasse)

Har du viden om prævention mod seksuelle sygdomme og graviditet? (7.-9. klasse)

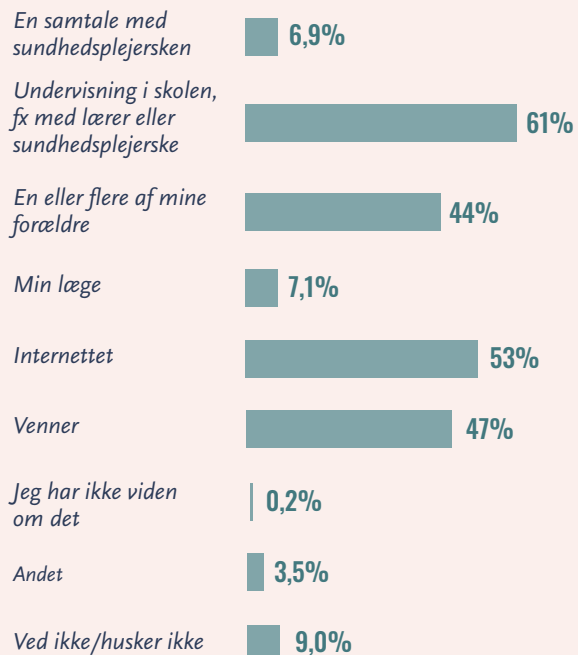
■ Nej ■ Ja

Ved Sundhedsplejens udskolingsundersøgelser får eleverne stillet spørgsmål om, hvor de har deres viden fra vedrørende forandringer i kroppen (puberteten). I 2022/23 ses det, at eleverne får viden fra flere samtidige kilder. Således svarer 61%, at de får deres viden fra undervisning i skolen, 44% fra forældre, 53% fra internettet og 47% fra venner. Se Figur 2.

Sex & Samfunds rapport **"Unge viden om sex, prævention og seksygdomme"** viser, at unge efter grundskolen i høj grad får deres viden om emnerne krop, pubertet, prævention, seksygdomme, graviditet og sex fra deres venner/veninder og internettet. Dette er en viden, som kan være præget af myter og misforståelser. Der kan være en opmærksomhed på, hvordan børn og unge får viden, og hvilke handlekompetencer de opnår på den baggrund.

FIGUR 2

Hvorfra har du viden om de forandringer, der sker med kroppen (i puberteten)?

Valg 1 (2022/2023, Udskoling, Kommune) (2.121 besvarelser)

VIDEN OM SEKSUALADFÆRD

Nationalt besvarer elever i 9.klasse spørgsmål vedrørende seksualadfærd. Det sker i forbindelse med Skolebørnsundersøgelsen (HBSC) hvert 4.år, senest i 2022. Der foreligger nu en rapport **"Helbred, trivsel og sundhedsadfærd i 5., 7. og 9.klasse i Danmark"**. Heraf fremgår følgende:

Debutalder for samleje. Tidlig seksuel debut (under den seksuelle lavalder – 15 år) kan betragtes som en risikoadfærd, hvad angår uønsket graviditet og seksygdomme samt mistrivsel og usund levevis. Der er dog meget lidt forskning om sammenhængen mellem socialgruppe og seksualadfærd blandt unge.

I de seneste cirka 20 år har den gennemsnitlige seksuelle debutalder ligget på omkring 16 år. **(Sex & Samfund)** I Aarhus har 38 % af unge på ungdomsuddannelser (primært elever ml. 15-17 år) og FGU i Aarhus aldrig haft sex. Det er nogenlunde ligeligt fordelt ml. piger og drenge. (Ungeprofilen 2022/23)

I 2022 har 79 % af de 15-årige piger og 77 % af drengene endnu ikke haft samleje. Ganske få elever har haft samleje før 14-års alderen. Sundhedsplejens udskolingsundersøgelser bekræfter dette. Her ses ikke den store variation kønsmæssigt.

VIDEN OM KROPSOPFATTELSE OG KROPSTILFREDSHED

Børn og unge bliver hyppigt konfronteret med kropsidealer, der ikke afspejler det naturlige. Omgivelsernes idealer har indflydelse på deres opfattelse af egen krop. I 11-15-årsalderen begynder børnene at blive selvkritiske. Der ses ofte en uoverensstemmelse mellem f.eks. pigers faktiske vægt og deres opfattelse af egen krop. Fra tidligere skolebørnsundersøgelser (HBSC) fremgår det f.eks., at mange normalvægtige unge, særligt piger, vurderer, at de burde tabe sig. Generelt kan dette være et udtryk for en følelse af utilstrækkelighed og deraf mistrivsel.²

Der er kønsforskelle i kropsoptagelse. Jf. HBSC 2022 angiver 38% af piger i 5.klasse, svarer at de føler sig for tykke, mens dette gælder for omkring halvdelen af piger i 7. og 9.klasse. For drenge i 5., 7. og 9. klasse gælder det, at 22-23 % føler sig for tykke.

I Aarhus besvarer eleverne i 9. klasse ved udskolingsundersøgelsen spørgsmål om **kropsoptagelse**. Her svarer 58 % af eleverne, at de synes, at deres krop er passende. 22 % svarer, at den er lidt for tyk, og 15 %, at den er lidt for tynd. Se Figur 3.

² *The Health Behaviour in School-aged Children. Forskningsbaseret skolebørnsundersøgelse i 42 vestlige lande siden 1984.*
<http://www.hbsc.dk/>

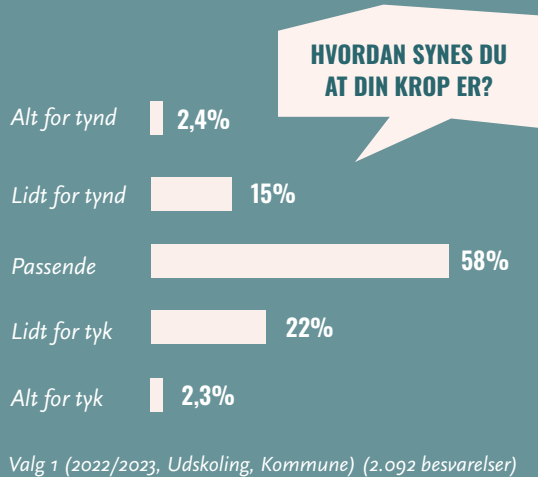

38%

AF PIGER I 5. KLASSE, SVARER AT DE FØLER SIG FOR TYKKE, MENS DETTE GÆLDER FOR OMKRING HALVDELEN AF PIGER I 7. OG 9. KLASSE. FOR DRENGE I 5., 7. OG 9. KLASSE GÆLDER DET, AT 22-23 % FØLER SIG FOR TYKKE

FIGUR 3

Kropstilfredshed blandt 2082 elever i 9.klasse i Aarhus. Udskolingsundersøgelse ved Sundhedsplejen 2022/23. BørnUngeLiv.

En undersøgelse ved Sex & Samfund peger på, at der kan være trivselsfremmende potentialer ved at arbejde med elevernes tilfredshed med egen krop i SSF. Undersøgelsen finder en sammenhæng mellem selvværd og tilfredshed med egen krop, samt hvordan venner og sociale medier har indflydelse på elevernes tilfredshed med egen krop.

Mønsteret for unge 15-30 år i forhold til kropsoptagelse og tilfredshed med egen krop er nogenlunde det samme som for unge i grundskolen.

Ifølge Ungeprofilen angiver:

31-36 %

AT DE IKKE ER TILFREDSE MED DERES UDSEENDE OG VÆGT. (UNGEPROFILER 2023)

VIDEN OM PRÆVENTION OG SEXSYGDOMME

Den hyppigst anvendte **præventionsform** (blandt elever i 9.klasse) ved sidste samleje kondom og p-piller (Skolebørnsundersøgelsen 2022). Næsten alle, der har haft seksuel debut i 9. klasse, har anvendt prævention ved seneste samleje.

Dette bekræftes også af data fra Sundhedsplejens udskolingsundersøgelser i Aarhus. Her bruger 85% af de seksuelt aktive elever **prævention ved samleje**. Kondomer er den hyppigst anvendte form. Under en fjerdedel bruger p-piller som prævention.

Data fra Ungeprofilen i Aarhus bekræfter, at ikke alle unge føler, de har viden om sex, og om hvordan de beskytter sig mod seksygdomme og graviditet

50-60% AF DE UNGE FØLER, AT DE HAR VIDEN OM SEX, OG OM HVORDAN DE BESKYTTER SIG MOD SEXSYGDOMME OG GRAVIDITET.

Sex & Samfunds rapport "**Unge viden om og holdninger til prævention**" viser, at der på flere områder er stor uoverensstemmelse mellem de unges selvoplevede viden og de unges reelle viden. Selvom de angiver, at de ved noget, så har de ikke nødvendigvis fået rigtigt fat i det. F.eks. tror hver fjerde, der angiver, at de ved meget, at man beskytter sig mod seksygdomme ved at bruge p-piller.

Aarhus har den 6. højeste incidens (nye tilfælde blandt 1000 unge) af klamydia i Danmark (Statens Serum Institut, 2022). 63 % unge svarer, at de aldrig er blevet testet for kønssygdomme - klamydia, kondylomer/kønsvorter, herpes, hiv/aids, syfilis, gonorré) (Ungeprofilen, 2023)

KNAP 15% FØLER SLET IKKE ELLER KUN LIDT AT DE HAR VIDEN OM SEX, OG OM HVORDAN DE BESKYTTER SIG MOD SEXSYGDOMME OG GRAVIDITET.

(UNGEPROFILER 2023)

Samtidigt viser Ungeprofilen, at 36 % (af 3289) brugte kondom ved sidste samleje. Resten brugte primært enten hormonpræparater (46%), spiral (10 %) eller trak sig ud (15%) (Ungeprofilen i Aarhus 2022/23)

Antallet af **teenagefødsler** har på landsplan været faldende de senere år. Samme tendens ses i Aarhus. I 2016 var der på landsplan 602 fødsler, i Aarhus 24. I 2021 var der tale om hhv. 220 og 11 fødsler – flest blandt 18- og 19-årige.

For de 15-19-årige er der nationalt sket et fald i antallet af provokerede aborter per 1000 kvinder – fra 17 i 2008 til 8 i 2018. Tal fra Sundhedsdatastyrelsen viser, at der i 2017 blev solgt 107.000 fortrydelsespiller, mens det tal er steget til 136.000 solgte doser i 2021.

VIDEN OM RISIKOADFÆRD OG OVERSKRIDELSE AF GRÆNSER

I Aarhus besvarer eleverne i 9.klasse ved udskolingsundersøgelsen spørgsmål om **overskridelse af grænser** – at sige fra, hvis nogen overskrider grænser eller gør noget over for én, som man ikke har lyst til.

Her svarer:

81 % AF ELEVERNE, AT DE ALTID ELLER NOGLE GANGE SIGER FRA.

22 % SVARER, AT DE GØR DET EN GANG IMELLEM ELLER SJÆLDENT, OG 1-2%, AT DE ALDRIG GØR DET.

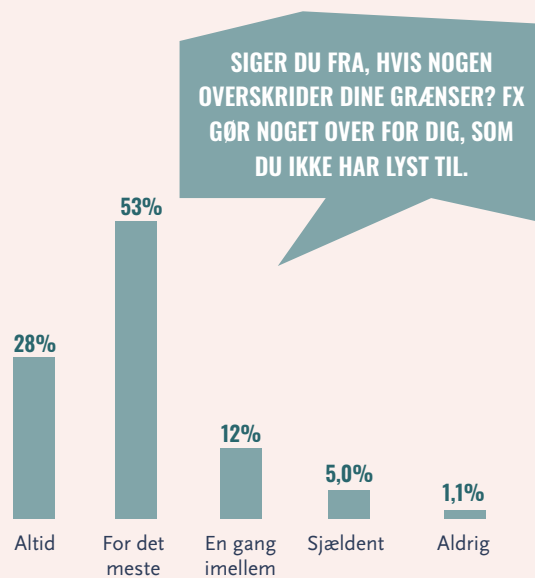
Se Figur 4

Flere undersøgelser peger på, at mange unge oplever uønsket/krænkende adfærd. F.eks. oplevede 26 % uønskede seksuelle invitationer/kommentarer det sidste år, 19 % har modtaget

seksuelt stødende henvendelser på internettet eller sociale medier og 19 % har været udsat for ubehagelig seksuel berøring eller lignende (Ungeprofilen, 2022/23).

FIGUR 4.

Det at sige fra – tilkendegivelse blandt 2170 elever i 9.klasse i Aarhus. Udskolingsundersøgelse ved Sundhedsplejen 2022/23. BørnUngeLiv.

Valg 1 (2022/2023, Udskoling, Kommune) (2.170 besvarelser)

Elevertrivselsundersøgelsen fra undervisningsministeriet 2021 viser desuden, at 14 procent af eleverne på de gymnasiale uddannelser inden for det seneste år er blevet udsat for uønsket seksuel opmærksomhed af andre elever eller ansatte på skolen. Dette billede bekræftes af en undersøgelse foretaget af 'Danske gymnasiers elevsammenslutning' fra 2020, som viser, at hver fjerde kvinde har været udsat for krænkende kommentarer, og at 12 % heraf er fra lærer. De unge ved ikke, hvor de kan få hjælp og kun 2 % har fortalt det til ledelsen.

Der kan desuden ses en sammenhæng mellem sundheds- og risikoadfærd og seksualadfærd. Mellem 15 og 30 % har én eller flere gange fortrudt sex efter eller haft ubeskyttet sex efter at have drukket alkohol (Ungeprofilen 2022/23).

VIDEN OM LGBT+ BØRN OG UNGE – SEKSUALITET OG TRIVSEL

Ifølge LGBT+ Danmarks rapport **"Stop diskrimination i skolen" (2021)** udgør LGBT+-befolkningsgruppen ca. 7-8 % af den voksne befolkning. Det svarer til, at der er 1-2 LGBT+ -elever i hver skoleklasse, hvor nogle endnu ikke er åbne om deres LGBT+- identitet.

En undersøgelse **Udfordringer og stigma i forhold til at have en LGBTI-identitet i Danmark** (Als Research 2020) peger på, at mange LGBT+-elever ofte mistrives i skolen, da de frygter manglende accept, uønsket eller overdreven opmærksomhed, diskrimination, latterliggørelse eller mobning. Denne mistrivsel skyldes oplevelse af normer - fællesskabets uskrevne regler for, hvordan vi skal være og opføre os over for hinanden. Normer er vigtige for at opretholde sociale- og samfundsmæssige fællesskaber, men de kan også undertrykke og diskriminere. Til normer kan der knytte sig magt – magt til at inkludere og magt til at ekskludere.

Jf. data fra Sundhedsplejens udskolingsundersøgelse (BørnUngeLiv), angiver 85% af eleverne på spørgsmålet "Hvad er din seksualitet?", at de er heteroseksuelle, og 6%, at de har anden seksualitet. 9 % svarer ved ikke eller ønsker ikke at svare. Se Figur 6.

FIGUR 5.

Fakta om LGBT+-elevers trivsel. LGBT+ Danmark 2021.

Mere end 9 ud af 10 LGBTQ+-elever oplever homo- og transfobi, når eksempelvis "bøsse" og "lebbe" bruges som skældsord. Derfor tilpasser flere LGBTQ+-personer deres adfærd og udseende i det offentlige rum.

Næsten hver tredje LGBTQ+-elev forsøger at skjule deres kønsidentitet og/eller seksuelle orientering i skolen, fordi de oplever, at skolen er et utrygt sted at være åben omkring det.

I en spørgeskemaundersøgelse svarer:

37% AF LGBTQ+-ELEVERNE, AT DE I MEGET HØJ GRAD ELLER I HØJ GRAD FØLER SIG ENSOMME PÅ SKOLEN.

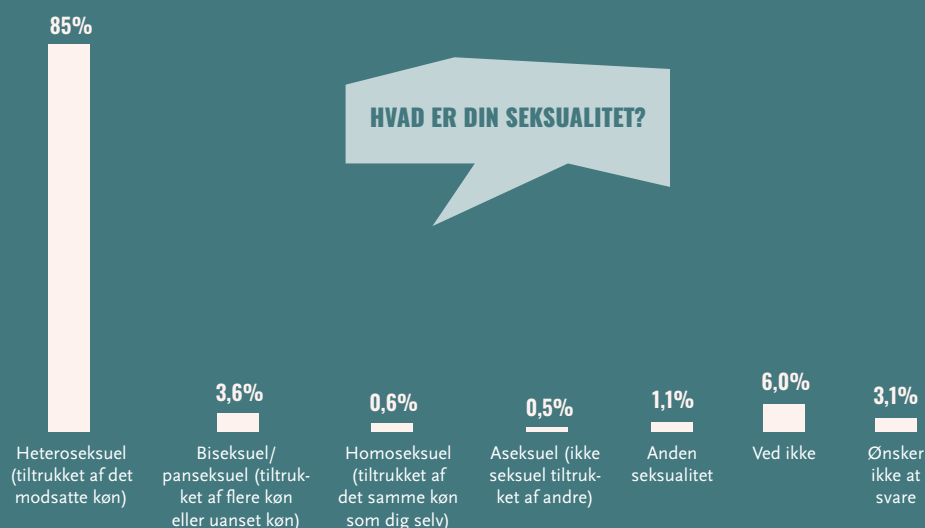
64% AF LGBTQ+-ELEVERNE HAR/HAR HAFT SELVMORDSTANKER.

53% AF LGBTQ+-ELEVERNE HAR UDFØRT SELVSKADE, MENS 40 % HAR EN SPISEFORSTYRRELSE.

Kilde: LGBT+ Danmark, "Stop diskrimination i skolen" (2021)

FIGUR 6.

Tilkendegivelse af seksualitet blandt 2094 elever i 9.klasse i Aarhus. Udskolingsundersøgelse ved Sundhedsplejen 2022/23. BørnUngeLiv

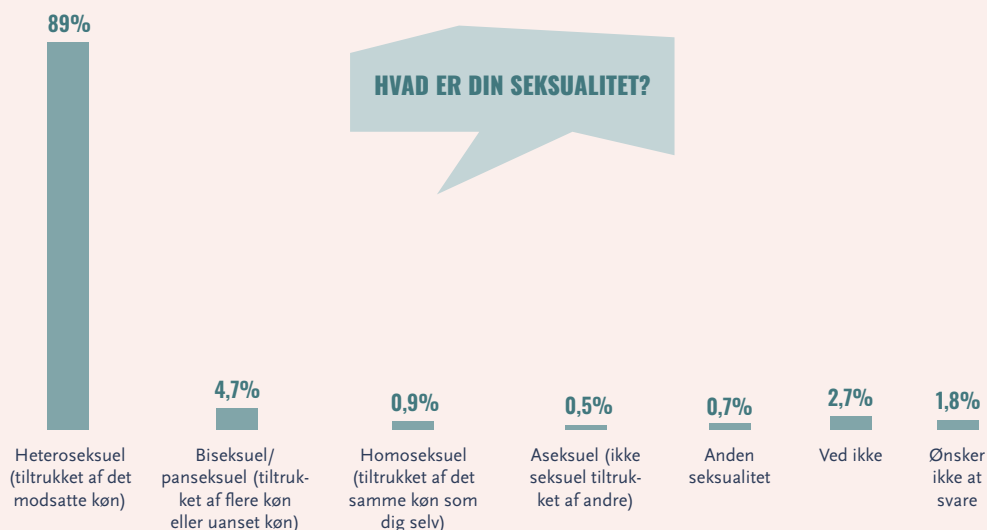
Valg 1 (2022/2023, Udskoling, Kommune) (2.094 besvarelser)

UNGE EFTER GRUNDSKOLEN

Ifølge Ungeprofilen har 11 % af de unge en anden seksuel orientering (ca. 600 elever). Elever med en anden seksuel orientering oplever større udfordringer i forhold til deres generelle trivsel. Se Figur 7.

FIGUR 7.

Tilkendegivelse af seksualitet blandt 5466 unge på ungdomsuddannelser og FGU i Aarhus. Ungeprofilen 2022/23.

Der ses en stærk sammenhæng mellem unges seksuelle orientering og mental sundhed samt risikoadfærd (HHDD 2021). Blandt unge med anden seksuel orientering end heteroseksuel er der en signifikant større andel med dårlig mental sundhed, der ryger dagligt, har et stort forbrug af hash, er svært overvægtige, har usunde kostmønstre mm., - end det er tilfældet blandt unge, der er heteroseksuelle. Se Tabel 1.

TABEL 1.

Unge 16-24 år med hhv. heteroseksuel orientering og anden seksuel orientering fordelt på sundheds- og trivselsparametre.

FORSKELLIGE SUNDHEDS- OG TRIVSELSPARAMETRE	HETEROSEKSUEL ORIENTERING (%)	ANDEN SEKSUEL ORIENTERING (%)
Høj score på stressskalaen	42	58
Generet af angst og anspændthed	12	30
Ensomhed	20	37
Symptomer på depression	16	30
Selvskade	7	25
Daglig rygere	8	14
Hash	3	7
Svær overvægt	8	15
Dårlig søvnkvalitet	8	17

Defactum; Hvordan har du det? 2021 (Region Midt) Over 5.000 unge (16-24 år)

2

BØRN OG UNGES STEMME

BØRN OG UNGES ØNSKER VEDRØRENDE SEKSUEL SUNDHED OG SEKSUALUNDERVISNING

I Aarhus har børn og unge blandt andet en stemme via Børne- og ungebyrådet. Byrådet har flere gange lavet indstillinger til Aarhus Byråd vedrørende seksualundervisning, senest i 2019. Her vedtog Aarhus Byråd en indstilling, hvor de enkelte dele senere er indarbejdet i Børn og Unges forebyggende indsatser.

Der var tale om:

- 1 **En digital portal** med undervisningsmaterialer som lærere kan bruge i seksualundervisningen.
- 2 **Et større fokus** på at inddrage eksterne undervisere i seksualundervisningen. Ung-yngre undervisning.
- 3 **Et tættere samarbejde** mellem kerneaktører og Børne- og Unge-byrådet for at sikre, at seksualundervisning løbende opdateres og følger med tiden, også fremadrettet.

Punkt 3 har resulteret i, at der én gang årligt afholdes et møde mellem Børne- og ungebyrådet, kerneaktører, MBU og MSO om seksualundervisningen i Aarhus. Her præsenteres status på seksuel sundhed i Aarhus, samt på udfordringer og muligheder for seksualundervisning i skolen. Der er fokus på, at Børne- og ungebyrådet er på banen, så deres synspunkter kan indarbejdes i arbejdet med seksualundervisning.

Børne- og ungebyrådet har også været på banen i forbindelse med udvikling af Aarhus Kommunes LGBT+ politik og -handleplan. Deres ønsker er omsat i politik og handleplan. Se afsnittet om LGBT+.

BØRNE- OG UNGEBYRÅDET HAR OGSÅ VÆRET PÅ BANEN I FORBINDELSE MED UDVIKLING AF AARHUS KOMMUNES LGBT+ POLITIK OG -HANDLEPLAN. DERES ØNSKER ER OMSAT I POLITIK OG HANDLEPLAN. SE AFSNITTET OM LGBT+.

UNGES ANBEFALINGER TIL AT FREMME DEN SEKSUELLE SUNDHED

Sex & Samfund har i "Unge viden om sex, prævention og seksygdomme" udarbejdet 4 anbefalinger til at fremme den seksuelle sundhed. Anbefalingerne er lavet på baggrund af en undersøgelse af unges (15-29 år) vidensniveau, kilder til information og deres grundlæggende oplevelse omkring tilegnelse af viden i forhold til emner som sex, prævention og seksygdomme.

1 DIGITAL OPLYSNING OM MYTER OG MISFORSTÅELSER

- Der er udbredte myter og misforståelser om krop, sex og seksygdomme blandt unge. De får i høj grad får deres viden fra internettet.
- Oplysningsindsatsen skal målrettes alle unge, både i og udenfor ungdomsuddannelserne

2 OPSØGENDE DIALOG MED UNGEAKTØRER

- Mange unge får primært deres viden gennem venner. Der flourer for mange myter og misforståelse

3 INDDRAGELSE AF UNGES ØNSKER OG HOLDNINGER I SEKSUALUNDERVISNINGEN

- 65% af de unge ville gerne have haft mere seksualundervisning enten af undervisere udefra eller mere kompetenceudvikling til de nuværende undervisere.
- En mere mangfoldig seksualundervisning, hvor alle, uafhængigt af kønsidentitet og seksualitet, føler sig inkluderet og informeret om, hvad der er relevant for dem.
- Implementering af seksualundervisning på alle ungdomsuddannelser
- Emner som nydelse, lyst, kommunikation og samtykke bør fylde mere

4 EN NATIONAL HANDLEPLAN FOR SEKSUEL TRIVSEL

- Oplysning om krop, intimitet, relationer og seksualitet ikke kun centrale elementer for unge, men er noget, der er fokus på at sikre gennem hele livet.

65% AF DE UNGE VILLE GERNE HAVE HAFT MERE SEKSUALUNDERVISNING ENTEN AF UNDERVISERE UDEFRA ELLER MERE KOMPETENCEUDVIKLING TIL DE NUVÆRENDE UNDERVISERE.

UNGESKUALRÅD OG SEXPUNKTPLAN

Byrådet i Aarhus vedtog d. 26. november 2022 at nedsætte et unge-seksualråd med byens 15-28-årige unge. Rådet skal fremme 'et sexet Aarhus'.

Formålet er at styrke unges stemme inden for seksuel sundhed og bringe dem på banen i forhold til:

- Perspektiver og holdninger inden for forskellige udvalgte temaer
- ideer og anbefalinger, når der skal udvikles strategier og planer
- udviklingen af nye initiativer, som afspejler unges behov, ønsker og sprog samt tilbagemeldinger på eksisterende initiativer.

Rådets første opgave er at udvikle en sex-punktplan med perspektiver og anbefalinger til byrådet.

- Planen kan indeholde konkrete forslag til strategi eller konkrete løsningsforslag til at styrke den seksuelle sundhed for unge i Aarhus
- Planen skal udvikles i samarbejde med Børne- og ungebyrådet, civilsamfundet og andre af byens aktører på området

I Ungeseksualrådet sidder repræsentanter fra ungdomsuddannelser, civilsamfundet samt fra Børne- og ungebyrådet for at sikre sammenhængen til grundskolen.

Ungeseksualrådet vil desuden blive aktiveret i samarbejdssporet 'Seksuel sundhed på ungdomsuddannelser', i regi af den fælles unge-pakke og det eksisterende partnerskab med ungdomsuddannelser i Aarhus og FGU (Forberedende grunduddannelse). Dels ved at bidrage med deres bud på løsninger ift. opkvalificering af den obligatoriske seksualundervisning i samarbejdet med civilsamfundsaktører og dels ved at bringe deres stemme ind i udviklingen af lokale pop-up tilbud på ungdomsuddannelser (og andre steder, hvor de unge færdes), som giver de unge let adgang til test og mulighed for dialog og rådgivning af fagprofessionelle.

3

INDSATSER TIL FREMME AF DEN SEKSUELLE SUNDHED FOR BØRN OG UNGE

PÅ DE NÆSTE SIDER PRÆSENTERES INDSATSER I GRUNDSKOLEN (MBU) OG TIL UNGE EFTER GRUNDSKOLEN (MSO) – HERUNDER SEKSUALUNDERVISNING I GRUNDSKOLEN OG PÅ UNGDOMSUDDANNELSERNE. FLERE AF INDSATSERNE ER TILBUD, PARTNERSKABER OG SAMARBEJDER MED FORSKELLIGE LOKALE OG NATIONALE AKTØRER, SOM ARBEJDER MED UNGES SEKSUELLE SUNDHED OG TRIVSEL.

GRUNDSKOLEN

UNDERVISNING I SUNDHEDS- OG SEKSUALUNDERVISNING OG FAMILIEKUNDSKAB

Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab (SSF) er et obligatorisk emne i folkeskolen fra børnehaveklassen til 10. klasse. Emnet er ikke tildelt et selvstændigt timetal, men skal indgå i undervisningen i de obligatoriske fag. Skolelederen skal træffe beslutning om, hvilke fag undervisningen skal foregå i.

Der er fastsat **Fælles Mål** for emnet, som indeholder overordnet fagformål, to kompetenceområder med tilhørende mål samt læseplan og vejledning. Kompetenceområder og -mål for SSF fremgår af Figur 9.

FIGUR 9.

Kompetenceområder og -mål for Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab.

KOMPETENCEMÅL FOR SSF	EFTER 3. KLASSETRIN	EFTER 6. KLASSETRIN	EFTER 9. KLASSETRIN
Sundhed og trivsel	Eleven kan forklare, hvad der fremmer sundhed og trivsel i eget liv	Eleven kan fremme sundhed og trivsel på skolen.	Eleven kan fremme egen og andres sundhed og trivsel med udgangspunkt i demokrati og rettigheder
Køn, krop og seksualitet	Eleven kan samtale om mangfoldighed ift. krop og køn med udgangspunkt i eget liv	Eleven kan analysere mangfoldighed i krop, køn og seksualitet	Eleven kan vurdere normer og rettigheder for krop, køn og seksualitet i et samfundsmæssigt perspektiv

0.-3. KLASSE

I **0.-3. klasse** handler undervisningen typisk om kroppen, grænser, køn, følelser og familie: Hvad vil det sige at have det godt? Og hvad der skal til for, at vi kan være sunde og raske og have det godt med vores venner og familie? Der lægges vægt på de nære relationer i familien og klassen - og de rettigheder, der knytter sig hertil.

- Lærere og pædagoger underviser. Der undervises dialog- og billedbaseret i de forskellige fag, jf. "Aarhus Kommunes vejledning til seksualundervisning". Klasserne kan deltage i Uge Sex. Der arbejdes klasse- eller gruppebaseret".
- I 0.klasse er der desuden en individuel samtale med sundhedsplejersken.

4.-6. KLASSE

I **4.-6.klasse** handler undervisningen især om sundhed, identitet, pubertet, køn, følelser og familier. Derudover sættes fokus på rettigheder på de sociale medier, og fokus på at styrke eleverne evner til at sætte grænser og få kendskab til egne og andres rettigheder.

- Lærere og sundhedsplejersken og evt. eksterne underviser. Sundhedsplejersken: I 4.-5. klasse pubertetsundervisning (Krop og køn, udvikling, forskellighed og kulturel mangfoldighed), i 6. klasse individuelle sundhedssamtaler.
- Der undervises dialogbaseret eller som emne i de forskellige fag. Ud-af-huse aktiviteter – F.eks. Kvindemuseets skoletilbud, jf. "Aarhus Kommunes vejledning til seksualundervisning. Klasserne kan deltage i Uge Sex. Der arbejdes klasse- eller gruppebaseret.

7.-10. KLASSE

I **7.-10.klasse** handler undervisningen om det spirende ungdoms- og seksualliv, og om emner som prævention, graviditet, seksygdomme og seksualitet, herunder normer og rettigheder. Der tilføjes dimensioner om rettigheder på nettet og mere samfundsmæssige perspektiver – f.eks. ved digitale sexkrænkelser.

- Lærere, sundhedsplejersken og eksterne underviser. Sundhedsplejersken: i 8. klasse seksualundervisning (Krop, køn, prævention og seksygdomme), i 9.klasse individuelle sundhedssamtaler.
- Der undervises dialogbaseret og som emne i de forskellige fag. Ung-ynge undervisning, ud-af-huset aktiviteter, f.eks. Kvindemuseets skoletilbud, jf. "Aarhus Kommunes vejledning til seksualundervisning". Klasserne kan deltage i Uge Sex. Der arbejdes klasse- eller gruppebaseret.

OM ARBEJDET MED SSF PÅ SKOLERNE

En undersøgelse fra Undervisningsministeriet (Januar 2019) peger på, at der er store udfordringer med undervisningen i sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab i grundskolen.³ Dette bekræfter viden fra børn og unge i Aarhus, f.eks. via viden fra Børne og ungebyrådet.

Af undersøgelsen fremgår det, at

- Seksualundervisningen er utilstrækkelig i forhold til:
 - Reproduktion
 - Sex, seksualitet og seksuel sundhed
 - Normer og mangfoldighed i forhold til køn, krop og seksualitet
- Der mangler organisering af seksualundervisningen på skolerne
 - Der er ikke afsat timer til emnet
 - Der er mangel på klar ansvarsfordeling/mangel på lokale tovholdere
- Der er mangel på faglig viden i SSF blandt lærere
 - Der mangler efteruddannelse
 - Mange lærere har ikke haft faget seksualundervisning på læreruddannelsen

Der peges i den forbindelse på, at kommunerne i højere grad bidrager til skolernes arbejde med at gennemføre SSF-undervisning, f.eks.

Udviklingspotentialer for SSF i skolen. Der er særligt behov for, at kommunerne i højere grad bidrager til skolernes arbejde med at gennemføre SSF-undervisning, f.eks.

- Ved at styrke og rammesætte samarbejdet mellem skolerne og kommunale sundhedsplejersker
- Ved at tilbyde flere former for undervisnings- og opkvalificeringsforløb til skoler/lærere
- Gennem løbende kvalitetssikring

³ Undersøgelsen er baseret på syv spørgeskemaundersøgelser blandt skolechefer, skoleledere, undervisere, elever i (4., 7., 9. klasse) og forældre samt et casestudie i form af interviews med elever, lærere og skoleelever på tre folkeskoler og to frie grundskoler. I alt 3.505 respondenter.

I AARHUS KOMMUNE (MBU) ER DER EN RÆKKE INDSATSER, DER KAN SUPPLERE OG STYRKE SEKSUALUNDERVISNINGEN I SKOLEN:

1

UDVIDET SAMARBEJDSAFTALE MED SEX & SAMFUND

Aarhus Kommune (MBU og MSO) har siden 2012 haft en samarbejdsaftale med Sex & Samfund, der bl.a. indebærer en række ydelser og rabatter hos Sex & Samfund, herunder faglig sparring og kommunerapporter samt rabat på dialogbaseret ung-ynge undervisning, kompetenceudvikling og konsulentbistand. Den gældende samarbejdsaftale for 2022-23 genforhandles ultimo 2023.

2

"AARHUS KOMMUNES VEJLEDNING TIL SEKSUALUNDERVISNING"

Følger Fælles Mål for SSF, og skal fungere som inspiration for lærere og sundhedsplejersker. Første vejledning udkom i 2013 og blev revideret i 2015 og senest i 2020. Vejledningen er udviklet i et samarbejde mellem Sex & Samfund, Sundhedsplejen, lærere i folkeskolen og Fællessektionen i Sundhed.

3

SMÅ BØRNS SEKSUALITET

MBU har udarbejdet pjecen **Små børns seksualitet – information til forældre i dagtilbud om små børns seksualitet.** Pjecen skal bidrage til, at forældre og personale i dagtilbud og indskoling har en god og åben dialog om små børns naturlige seksualitet. Den er udviklet i et tværgående samarbejde i Børn og Unge – med inspiration fra andre kommuner og med sparring fra forældre til børn i dagtilbud.

4

VÆRKTØJSKASSE TIL SUNDHEDSPLEJENS OG SKOLERNES ARBEJDE MED SEKSUALUNDERVISNING I SKOLEN

Aarhus Kommune har en digital værktøjskasse med materialer til Sundhedsplejens og skolerens pubertets- og seksualundervisning. Værktøjskassen er udviklet i et samarbejde mellem Sex & Samfund, Sundhedsplejen, lærere i folkeskolen og Fællessektionen i Sundhed. Den er tilgængelig på Intra.

5

DIALOGBASERET UNG-YNGRE UNDERVISNING 7. – 9. KLASSE

Dialogbaseret ung-ynge undervisning ved Sex & Samfund skal bidrage til at ruste elever i 7.-9.klasse til at forholde sig aktivt og reflekteret til køn, krop, sex og seksualitet og til at kunne træffe gode valg. Der tages udgangspunkt i Fælles Mål for SSF, og der er fokus på oplysning, demokrati og rettigheder. Sex & Samfunds ung-til-ynge undervisere går i dialog med eleverne og inddrager dem aktivt i undervisningen.

Undervisningen har været udbudt siden 2012. I 2023 udbydes der op til 135 undervisningsforløb, hvoraf de fleste aktuelt er afholdt eller booket. Indsatsen imødekommer Børne- og ungebyrådets indstilling fra 2019. Evalueringer fra Aarhus og **København** (2022) viser bl.a., at eleverne er glade for undervisningen. Den bidrager med ny og kendt viden, underviserne skaber et trygt og åbent rum, og eleverne oplever, at undervisningen foregriber emner, der senere bliver relevante.

6

KOMPETENCEUDVIKLING FOR SUNDHEDS- PLEJERSKER

I perioden 2021-23 er der gennemført tre kursusforløb for alle sundhedsplejersker i Aarhus Kommune vedrørende seksualundervisning i skolen. Sex & Samfund har stået for kursusafholdelsen. Indhold var centreret om indholdet af Vejledning til seksualundervisning og Værktøjskasse (Se ovenfor)

7

STANDARD FOR BASISSAMARBEJDE MELLEM SUNDHEDSPLEJEN OG SKOLERNE I AARHUS

Standard for basissamarbejde i Børn og Unge, Aarhus Kommune, er en ramme, der skal styrke det tværfaglige samarbejde mellem Sundhedsplejen og skolen, der skal bidrage til at fremme elevernes sundhed, trivsel og læringsparathed.

8

UGE SEX

Også i 2023 var alle folkeskoler i Aarhus tilmeldt Sex & Samfunds kampagne – Uge Sex. Det samme var en lang række privatskoler. Skolerne er dog tilmeldt med et varierende antal klasser. Årets tema var: **Den klassiske del af seksualundervisningen: Krop, myter og misforståelser.** I Uge Sex 2024 er årets tema **Kroppen online**, der giver både forældre og lærere mulighed for at tale med børn og unge om kroppe, sammenligningskultur og idealer online og styrker dem i at kunne indgå i positive digitale fællesskaber.

9

REDENING – TILBUD OM UNDERVISNING I SEKSUELLE GRÅZONER

Er undervisningstilbud til de ældste elever i skolen. Tilbudet indgår i Aarhus Kommunes vejledning til seksualundervisning og i Værktøjskassen.

10

NORMSTORMERNE

Aarhus Kommune har i perioden 2014-22 tilbudt ung-til-unge-undervisning ved Normstormerne for 7.-10. klasser. I undervisningen arbejdes der ud fra en normkritisk tilgang, og der er et særligt fokus på minoriteter inden for LGBT+ området. Normstormerne har i hhv. 2021 og 2022 haft et overskud på den hidtidige indsats i Aarhus Kommune. For overskuddet kan skolerne i 2023 anmode om op til 25 forløb, hvoraf 21 er afholdt eller booket (pr. august 2023).

11

KURSER I SUNDHED, SEKSUALUNDERVISNING OG FAMILIE- KUNDSKAB VED CENTRE FOR UNDERVISNINGSMIDLER.

Kursus i SSF på skolen – SSF Kompasset og **Kursus i SSF for ressourcepersoner – SSF Kompasset** er udbudt i Ugepakken 12. september 2023. Kurserne er gratis og er finansieret af Børne- og Undervisningsministeriets pulje til en national indsats for styrkelse af SSF i folkeskolen. Der er i alt tildelt 15 mio. til den landsdækkende indsats – fordelt på 6 regionale CFU'er.

12

TVÆRSEKTORIET SAMARBEJDE: "SEKSUEL SUNDHED BLANDT UNGE MED ANDEN ETNISK BAGGRUND END DANSK"

En tværsektoriel arbejdsgruppe, nedsat af Børnestyregruppen, har arbejdet med prøvehandlinger, bl.a. formidling og koordinering af viden om indsatser samt rådgivnings- og vejledningstilbud samt kompetenceløft af medarbejdere inden for både kommune og region.

Det har resulteret i to generelle indsatser:

- **Børn og unges seksuelle sundhed – oversigt over rådgivnings- og vejledningstilbud** Se bilag eller [Seksuel sundhed - AarhusIntra \(aarhus-kommune.dk\)](#)
- **5 oplæg til fagpersoner, der søger viden til egen praksis med børn og unge:**
 - *Unge udveksling af intimitet og seksuelle ydelser (Reden Ung)*
 - *Bag begreberne: En introduktion til LG-BT+-begreberne og minoritetsgruppen bag (LGBT+Huset)*
 - *Æresrelaterede konflikter: Negativ social kontrol (Teamet for æresrelaterede konflikter)*
 - *Seksualitet: Seksuelle krænkelser og beredskabet Respekt for grænser (Sundhedsplejen)*
 - *Seksuel sundhed og digital dannelse (Center for Digital Pædagogik)*

Find dem her: [Børn og unges seksuelle sundhed - fem oplæg \(aarhus.dk\)](#)

13

HPV-VACCINATION – FORSKNINGSPROJEKT

En forskergruppe fra bl.a. Aarhus Universitetshospital har afsluttet projektet "Brugercentret indsats til forbedret HPV-vaccination⁴ blandt børn med anden etnisk herkomst end dansk". I Aarhus er projektet gennemført i perioden 2021-22 på 5 skoler med en høj andel af børn med anden etnisk herkomst end dansk i 4-6.klasse (piger og drenge). Der er gode erfaringer fra projektet, hvad angår såvel deltagelse i indsatsen (antallet af vaccinationer) og som samarbejde mellem læge/sygeplejerske og børn/forældre og samarbejdspartnere i skole og skolesundhedsplejen. Forskningsresultaterne offentliggøres i forbindelse med publicering.

⁴ Forebygger livmoderhalskræft. Risikoen for at få livmoderhalskræft forventes at falde med cirka 90 % efter vaccination.

14

SAMARBEJDE MED UDDANNELSESINSTITUTIONER

Konsulenter fra Sundhed underviser på uddannelsen til meritpædagog på VIA UC – særlig Børn og Unge-model. Emnet er "Seksuel sundhed – Rammer og pædagogisk praksis i institutioner" – særligt fokus på små børns seksualitet.

15

DIGITAL DANNELSE OG FOREBYGGELSE AF DIGITALE KRÆNKELSER

For indsatser her, se afsnit 4. Digital dannelse og forebyggelse af digitale krænkelser (Herunder sexkrænkelser)

INDSATSER – UNGE EFTER GRUNDSKOLEN

MSO (Folkesundhed Aarhus) samarbejder med ungdomsuddannelser, VUC & HF og FGU om bedre trivsel og sundhed for unge, herunder seksuel sundhed.

SEKSUALUNDERVISNING PÅ UNGDOMSUDDANNELSER

Den seksuelle debutalder falder ofte sammen med tidspunktet for, at mange unge begynder på en ungdomsuddannelse. Unge efter grundskolen er derudover meget optaget af køn, seksualitet, mangfoldighed, krænkelsekultur og sexchikane og efterspørger derfor obligatorisk seksualundervisning. Et ønske som den 10. februar 2022 førte til, at 2000 gymnasieelever strejkede. På baggrund af denne efterspørgsel samt ud fra udfordringsbilledet omkring den seksuelle sundhed, har regeringen besluttet at indføre krav om seksualundervisning – § 29 i Lov om de gymnasiale uddannelser fra skoleåret 2023/24:

Den obligatoriske seksualundervisning skal sikre, at eleverne stifter bekendtskab med emner som samtykke, grænser, prævention og seksuelt overførbare sygdomme.

For at skabe mest mulig frihed for den enkelte uddannelsesinstitution er der ikke være krav om en særlig tilrettelæggelsesform af undervisningen. Undervisningen kan f.eks. ske i bestemte fag, via fællesarrangementer eller som led i flerfaglige aktiviteter. Institutionerne er dog forpligtet til, at undervisningen har et omfang, der medfører, at eleverne får indsigt i emnerne og mulighed for at reflektere over dem.

Regeringen arbejder på også at gøre seksualundervisning obligatorisk på erhvervsuddannelser og FGU. Der er ikke afsat midler til undervisningen på de gymnasiale ungdomsuddannelser.

Seksualitet og seksuel sundhed indgår ligeledes som obligatoriske emner i faget '**Erhvervsfag 2: Samfund og sundhed**' på grundforløbets første del (GF1) på erhvervsuddannelser.

FÆLLES UNGE-PAKKE

Unge trivsel er et strategisk prioriteret område i Aarhus Kommune. Der er med afsæt i udfordringsbilledet (bl.a. kvantitative data fra Ungeprofilen) og unges egne anbefalinger (Ungepanelet - et kvalitativt bidrag til Ungeprofilen 2022) udarbejdet en fælles unge-pakke med midler til konkrete initiativer og samarbejdsspor. Et af initiativerne handler om unges seksuelle sundhed.

Med udgangspunkt i dette initiativ afholdt MSO (Folkesundhed Aarhus) et temamøde for ledelse og relevante medarbejdere fra ungdomsuddannelser, VUC & HF og FGU. Her fremkom konkrete forslag til at fremme den seksuelle sundhed (indsatser fra cívilsamfundsaktører) og der var drøftelser af, hvordan der kan arbejdes med den seksuelle sundhed på uddannelserne.

Under temamødet kom uddannelserne med interesselikendegevelser på, hvilke indsatser, de gerne ville pege på i udmøntning af de kommunale midler. Ud fra uddannelsernes tilkendegivelser blev der udarbejdet følgende oversigt over forskellige indsatser, som uddannelserne kunne vælge imellem:

- Pop-up klamydia/gonorré - testevent fra **Checkpoint**

- Oplæg 1½ t (fællestime til elever) fra Checkpoint om prævention og sexsygdomme. Kan også suppleres med emner om samtykke, grænser.
- Oplæg ved sexolog Mathias Valentino (fællestime til elever): Sex, Samtale og Samtykke
- Sexolog Mathias Valentino (workshop efter fællestime)
- Oplæg fra Sex & Samfund – Ung-ynge (fællestime til elever): Grænser og Samtykke
- Sex & Samfunds Ung-ynge (klasserum): Grænser og Samtykke
- Kompetenceudvikling til vejledere (fagpersoner) fra **LGBT+ Huset**
- Kompetenceudvikling til medarbejdere eller udvalgte fagpersoner ved DCUM⁵: Oplæg og dialog om køn og seksualitet. DCUM inspirerer til, hvordan skolen kan arbejde med bevidst at inkludere LG-BT+-elever
- Reden Ung: Gratis undervisningstilbud om grænser og udveksling af intimitet og seksuelle ydelser.

23 ungdomsuddannelser, VUC & HF og FGU har valgt at benytte sig af indsatserne i 2023. På baggrund af en evaluering af indsatserne på ungdomsuddannelserne, VUC & HF og FGU samt anbefalingerne fra Ungeseksualrådet, udvikles nye initiativer i 2024-2026, der skal medvirke til at fremme den seksuelle sundhed for unge.

⁵ Dansk Center for Undervisningsmiljø

4

LGBT+ BØRN, UNGE OG FAMILIER

**I DETTE AFSNIT SÆTTES DER FOKUS PÅ
AARHUS KOMMUNES LGBT+ POLITIK OG
-HANDLEPLAN OG FREMTIDIG REALISERING.
EN RÆKKE INDSATSER VEDR. BØRN, UNGE
OG FAMILIER SKAL BIDRAGE HERTIL.**

SAMARBEJDE MED LGBT+HUSET

Alle magistratsafdelinger er med i en arbejdsgruppe tilknyttet LGBT+ Huset, jf. fælles samarbejdsaftale. På de tværmagistratslige møder orienteres om og drøftes udfordringer og muligheder i tilknytning til LGBT+-området i Aarhus. Arbejdsgruppen har været med til at udvikle og udforme Aarhus Kommunes LGBT+ politik og -handleplan.

LGBT+ POLITIK OG -HANDLEPLAN

Den 30. august 2023 vedtog Aarhus Byråd Aarhus Kommunes LGBT+ politik og -handleplan. Hvad angår tryk, sundhed og trivsel samt viden og inkluderende sprog, ses der her en række indsatser, der skal bidrage til at øge trivslen hos børn og unge med en LGBT+-identitet eller der har en regnbuefamilie. Der er dels tale om indsatser, der kan realiseres inden for den eksisterende økonomiske ramme, og dels om indsatser, der vil kræve særskilt finansiering.

Som nævnt tidligere har Børne- og ungebyrådet har også været på banen i forbindelse med udvikling af LGBT+ politik og -handleplan. Deres ønsker er afspejlet i politik og handleplan sådan:

- *Lærere og pædagoger skal have øget opmærksomhed på LGBT+ og elever med LGBT+ identitet*
- *Lærere skal have mere uddannelse i seksualundervisning*
- *Udvikling af undervisningsforløb om LGBT+ til skoler*
- *Skolernes antimobbestrategier skal også kunne håndtere mobning relateret til seksualitet, køn, kønsudtryk og kønsidentitet*
- *Forældre skal have information om LGBT+*
- *Viden og inspirationsmateriale til lærere og pædagoger*

I handleplanen beskrives en række indsatser, der vedrører børn, unge og familier. Hvordan indsatserne implementeres, skal bl.a. drøftes i den tværmagistratslige arbejdsgruppe tilknyttet LGBT+ Huset samt i de enkelte magistratsafdelinger (MBU, MSO og MSB), hvor ansvaret er placeret. Der er tale om indsatser inden for den eksisterende økonomiske ramme, og indsatser, der kræver særskilt finansiering. **Find politik og handleplan [HER](#).**

5

DIGITAL DANNELSE OG FOREBYGGELSE AF KRÆNKELSER

DIGITALE KRÆNKELSER ER, HVOR EN PERSON FØLER SIG KRÆNKET AF ANDRE PÅ NETTET. DET KAN SKE I FORM AF; GROOMING, DELING AF INTIMBILLEDER, TRUSLER, HATE SPEECH, BILLED- OG VIDEODELING AF KRÆNKENDE KARAKTER, UØNSKET KONTAKT FRA FREMMED ELLER EN FALSK PROFIL.

Chefgruppen i MBU har netop godkendt, at der udarbejdes et supplement om digitale krænkelser til det fælles kommunale beredskab. Supplementet skal give medarbejdere i MBU et let overskueligt materiale, så de ved, hvordan de skal reagere i sager med digitale krænkelser.

Supplement om digitale krænkelser til det fælles kommunale beredskab skal bidrage til større grad af gennemsigtighed hos ledere og medarbejdere i Børn og Unge i situationer med digitale krænkelser. På nuværende tidspunkt ser håndtering af digitale krænkelser således ud:

I sager, hvor børn og unges udsættes for digitale krænkelser, kan fagprofessionelle få faglig sparring ved fagkonsulent i Forebyggelse i MBU (Pædagogik, Undervisning og Fritid). Henvendelserne vedr. digitale krænkelser er meget forskellige og håndteringen afhænger af sagens omfang.

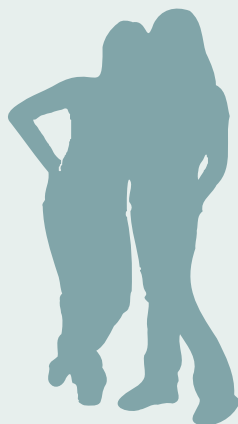
MBU har flere forebyggende indsatser i forhold til at styrke børn og unges digitale dannelse og hermed til at forebygge digitale krænkelser. MBU tilbyder:

- 'Digital Tryghed 24/7' til børn og forældre i 0.-3. klasse: [Digital tryghed 24-7 - AarhusIntra \(aarhuskommune.dk\)](#)
- 'Digital Dannelse i 4. klasse', der både er til elever og forældre: [Digital dannelse i 4. klasse - AarhusIntra \(aarhuskommune.dk\)](#)

- 'Kritisk Tænkning på Nettet i 8. klasse', der er en workshop til eleverne: [Kritisk Tænkning på Nettet i 8. klasse | ulfiaarhus.dk](#)
- Samtale mellem Generationer har et tema om sociale medier: [Samtale Mellem Generationer - SMG - AarhusIntra \(aarhuskommune.dk\)](#)
- I skoleårene 22/23 - 23/24 tilbydes alle 6. årgang Børns Vilkårs workshop om '[Digitale Fællesskaber](#)'.

MBU's Forebyggelsesnetværk for kontaktpersoner i skole og klub har til hensigt at være en lokal ressource på flere forebyggelsesområder, heriblandt digitale krænkelser. Forebyggelsesnetværket har egen digital platform på Teams, hvor alle fagområder i Forebyggelse (under SSP-samarbejdet) har egen site med undervisningsmaterialer, håndteringsmuligheder og aktuelle nyheder på området. I december 2022 blev der ligeledes afholdt temadag om unges digitale adfærd for forebyggelsesnetværket.

I arbejdet med at udmønte anbefalingerne fra "§17.4 udvalget for mindre psykisk sårbarhed med fokus på teknologiens rolle" vil området yderligere blive styrket. I efteråret 2023 kommer der blandt andet to digitale platforme. Den ene henvender sig til forældre og den anden til fagprofessionelle i MBU. Begge platforme har til formål at informere om, hvordan man arbejder med digital dannelse, herunder også hvordan man håndterer digitale krænkelser.

SEKSRÆNKELSER – HERUNDER DIGITALE

I sager hvor krænkelse af seksuel karakter står MBU's beredskab, **Respekt for Grænser**, til rådighed med rådgivning og vejledning for forældre, dagtilbud, skoler og klubber.

Respekt for Grænser's rådgivning ifm. sager, der omhandler sexkrænkelser (herunder digitale), sker ofte i samarbejde med bl.a. Østjyllands Politi, interne konsulenter på det digitale dannelsesområde samt **SletDet Rådgivningen ved Red Barnet**.

Foruden den personlige rådgivning, kan man som dagtilbud, skole og klub læne sig op ad **Hovedvejledning for Respekt for Grænser**, (s. 22-23), som beskriver, hvad der forstås ved sexkrænkelser (Herunder digitale). Som supplement har Respekt for Grænser et materiale om **Digitale sexkrænkelser**, som bidrager med viden og inspiration til forebyggelse og håndtering, en trin-for-trin guide, en vidensbank, mm. Der findes også materiale til temamøder i dagtilbud for personalegrupper.

Ungdomsuddannelser, HF & VUC og FGU har mulighed for på forskellig vis at arbejde med seksuel sundhed og digital dannelse. Der er tale om følgende:

- Center for Digital Dannelse: Lovgivning: **Billeddeling uden samtykke | Center for Digital Dannelse**
- **It og digital dannelse i gymnasiet - en erfaringsopsamling | EVA**
- **Center for Digital Pædagogik**
- **Undervisningsmaterialer om digital trivsel fra Sex & Samfund**

I SAGER HVOR KRÆNKELSER ER AF SEKSUEL KARAKTER STÅR MBU'S BEREDSKAB, RESPEKT FOR GRÆNSER, TIL RÅDIGHED MED RÅDGIVNING OG VEJLEDNING FOR FORÆLDRE, DAGTILBUD, SKOLER OG KLUBBER.

DATAKILDER

Data i dette notat er primært hentet fra:

- 1 [Den tidligere kommunale sundhedsmåling i Aarhus Kommune \(MBU\)](#)
- 2 [Sundhedsplejen-BørnUngeLiv](#)
- 3 [Skolebørnsundersøgelsen \(HBSC\)](#)
- 4 [Ungeprofilen-BørnUngeLiv](#)
- 5 [Hvordan har du det? \(HHDD\)](#)
- 6 [Sex & Samfund](#)
- 7 [VIVE](#)
- 8 [Sundhedsstyrelsen](#)
- 9 [Statens Serum Institut](#)

BILAG

”Børn og unges seksuelle sundhed – oversigt over rådgivnings- og vejledningstilbud”

A silhouette illustration of a city skyline on the left, including a church spire and a stadium. To the right, several children are depicted in various activities: two boys playing soccer, a child with a dog, a child with a backpack, and a child skateboarding. The background is a gradient from light yellow to dark blue.

Seksuel sundhed og seksualundervisning

Temadrøftelse i Børn og Unge-udvalget

4.oktober 2023

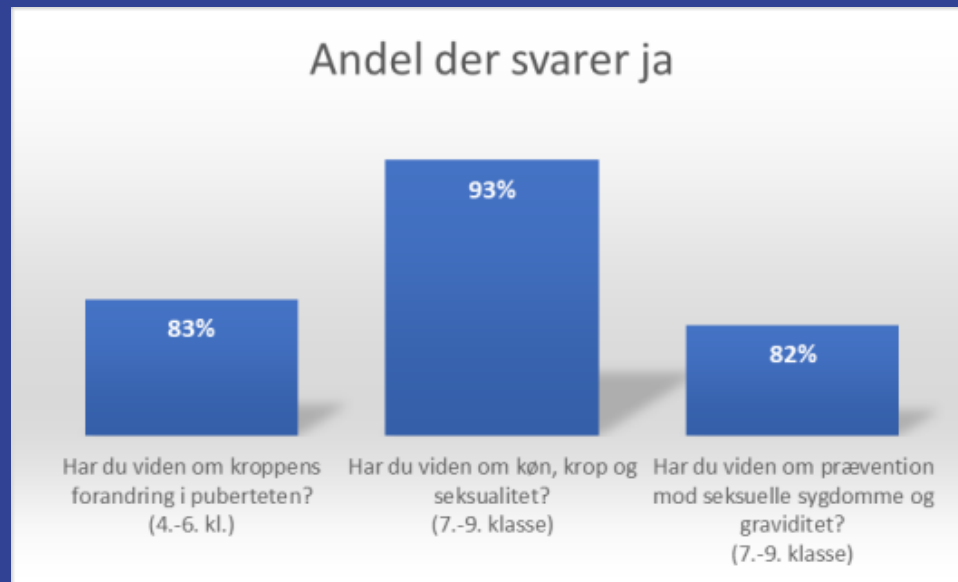
Indhold

- 1. Børn og unges seksuelle sundhed**
- 2. Børn og unges stemme**
- 3. Indsatser i grundskolen (MBU) og til unge efter grundskolen (MSO)**
- 4. LGBT+ børn, unge og familier**
- 5. Digital dannelse og forebyggelse af krænkelser (Herunder sexkrænkelser)**

1. Børn og unges seksuelle sundhed

Viden om krop, køn og seksualitet

- En stor del af eleverne på mellemtrinnet har viden om kroppens forandring i puberteten
- En stor del af eleverne i udskoling har viden om krop, køn og seksualitet, og om prævention mod seksuelle sygdomme og graviditet
- Spørgsmålet er, om deres viden giver dem gode handlekompetencer.

Figur 1. Viden om pubertet, krop, køn og seksualitet samt prævention hos hhv. elever på mellemtrin og i udskoling. Den kommunale sundhedsmåling 2021/22.

1. Børn og unges seksuelle sundhed

Hvor får børn og unge viden fra?

- Unge efter grundskolen får i høj grad deres viden om emnerne krop, pubertet, prævention, sexsygdomme, graviditet og sex fra deres venner/veninder og internettet
- Samme tendens ses i udskoling.

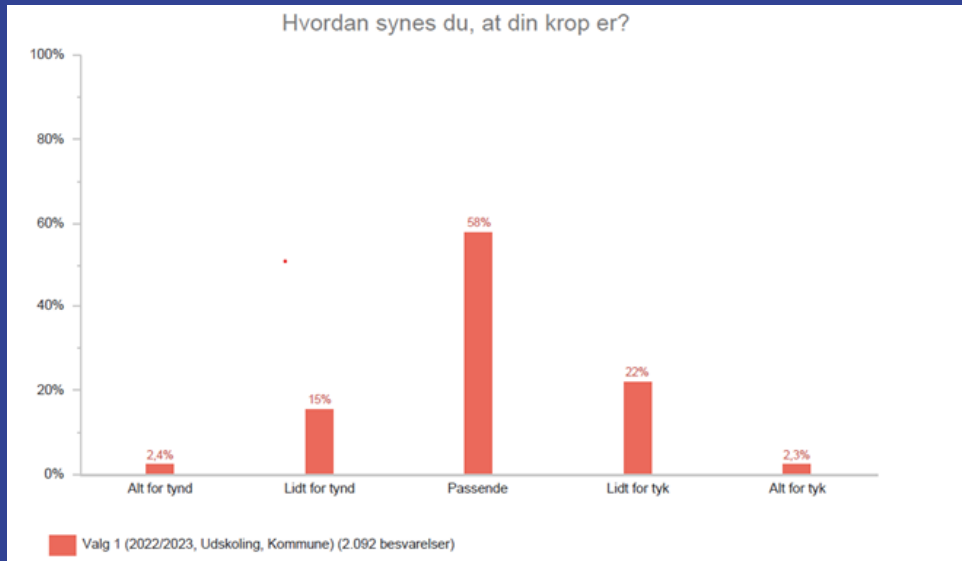

Figur 2. Kilder til viden om forandringer i kroppen blandt 2121 elever i 9.klasse. Udskolingsundersøgelse ved Sundhedsplejen 2022/23. BørnUngeLiv.

1. Børn og unges seksuelle sundhed

Kropsopfattelse

Figur 3. Kropstilfredshed blandt 2082 elever i 9.klasse i Aarhus. Udskolingsundersøgelse ved Sundhedsplejen 2022/23. BørnUngeLiv.

- Børn og unge bliver hyppigt konfronteret med kropsidealer, der ikke er naturlige. I 11-15-årsalderen bliver børn selvkritiske. Omgivelsernes idealer har stor indflydelse på deres opfattelse af egen krop
- Mønsteret for unge 15-30 år angående kropsopfattelse er nogenlunde det samme som for unge i grundskolen
- En undersøgelse ved Sex & Samfund peger på, at der kan være trivselsfremmende potentialer ved at arbejde med elevernes tilfredshed med egen krop i SSF.

1. Børn og unges seksuelle sundhed

Seksuel debutalder, prævention og sexsygdomme

- I de seneste 20 år har den gennemsnitlige seksuelle debutalder ligget på omkring 16 år. Tidlig seksuel debut kan betragtes som en risikoadfærd, hvad angår uønsket graviditet og sexsygdomme samt mistrivsel og usund levevis.
- Ikke alle unge føler, de har viden om sex, og om hvordan de skal beskytte sig mod sexsygdomme og graviditet.
- 36 % af de unge brugte kondom ved sidste samleje. (Ungeprofilen - BørnUngeLiv)
- Aarhus har den 6. højeste incidens (nye tilfælde blandt 1000 unge) af klamydia i Danmark (SSI 2022)
- 63 % unge svarer, at de aldrig er blevet testet for kønssygdomme - klamydia, kondylomer/kønsvorter, herpes, hiv/aids, syfilis, gonorré). (SSI 2022)

2. Børn og unges stemme

Børne- og ungebyrådet

- Efterspørger mere og bedre seksualundervisning bl.a. via indstillinger til Aarhus Byråd vedrørende seksualundervisning, senest i 2019
- Har årligt møde med kerneaktører, MBU og MSO om seksualundervisningen i Aarhus
- Er med til at udvikle Aarhus Kommunes LGBT+ politik og -handleplan

Ungeseksualråd (15-28 år) og sexpunktplan

- Skal fremme 'et exet Aarhus' og styrke unges stemme inden for seksuel sundhed
- Skal udvikle en sexpunktplan med perspektiver og anbefalinger til byrådet
- Har repræsentanter fra ungdomsuddannelser, civilsamfundet samt fra Børne- og ungebyrådet.

3. Indsatser i grundskolen

Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab (SSF)

SSF er et obligatorisk emne, der ikke er skemalagt. I Aarhus Kommune planlægges og gennemføres SSF som udgangspunkt lokalt på skolerne og i samarbejde med sundhedsplejersken. Det sker inden for rammerne af Fælles Mål for SSF.

Udfordringer:

- Kompetenceområdet Køn, krop og seksualitet har ofte manglende fokus, og eleverne kan derfor mangle viden, der kan bidrage til god seksuel sundhedsadfærd. Den høje forekomst af sexsygdomme kan være et udtryk herfor
- Der er mangel på klar ansvarsfordeling og lokale tovholdere på skolerne. Dette kan have betydning for, om SSF prioriteres og undervisningen gennemføres
- Mange undervisere har ikke grunduddannelse eller efteruddannelse inden for SSF. Et godt fagligt niveau har stor betydning for undervisningens kvalitet.

Kilde: Evaluering af Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab. Als Research for Undervisningsministeriet, 2019.

For supplerende indsatser i grundskolen – Se Baggrundsnotat til udvalget, side

3. Indsatser til unge efter grundskolen

Krav om seksualundervisning fra skoleåret 2023/24

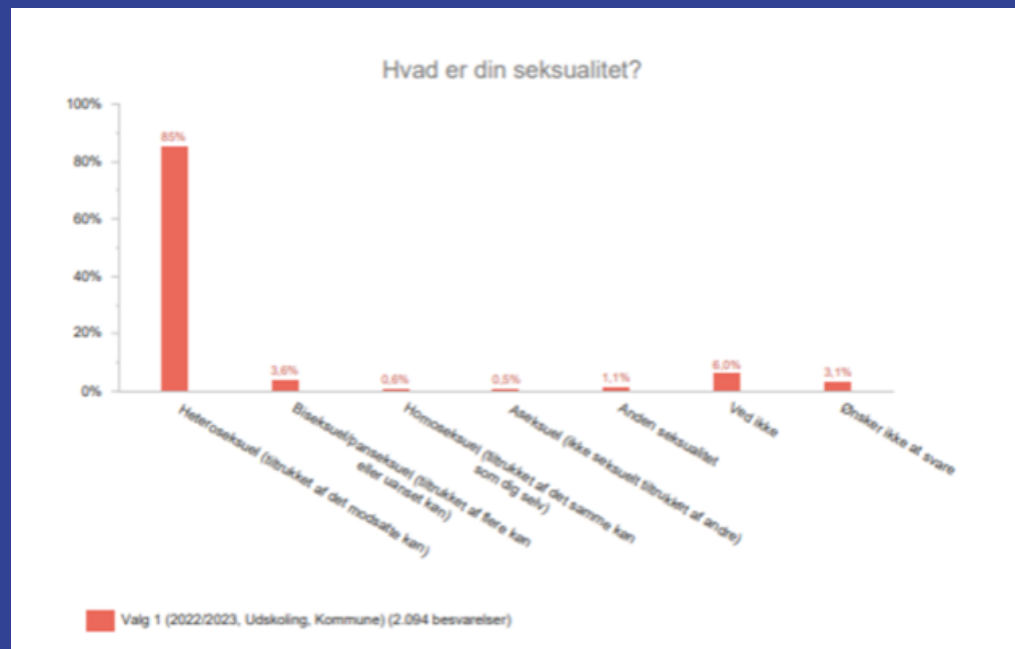
- Den obligatoriske seksualundervisning skal sikre, at eleverne stifter bekendtskab med emner som samtykke, grænser, prævention og seksuelt overførbare sygdomme
- Der vil ikke være krav om en særlig tilrettelæggelsesform af undervisningen
- Der er ikke afsat midler til undervisningen på de gymnasiale ungdomsuddannelser
- Regeringen arbejder på også at gøre seksualundervisning obligatorisk på erhvervsuddannelser og FGU.

-
- Elever og personale på ungdomsuddannelser savner mere fokus på unge med indvandrerbaggrund samt unge, der ikke finder interesse i sex endnu og/eller i fremtiden (aseksualitet)
 - Elever og personale på ungdomsuddannelser synes, at LGBT+ fylder for meget i forhold til hele rækken af problematikker, uddannelserne skal dække.

For supplerende indsatser til unge efter grundskolen – Se Baggrundsnotat til udvalget, side

4. LGBT+ børn, unge og familier

En undersøgelse peger på, at mange LGBT+-elever mistrives i skolen, da de frygter manglende accept, uønsket eller overdreven opmærksomhed, diskrimination, latterliggørelse eller mobning. (Als Research 2020)

Figur 4. Tilkendegivelse af seksualitet blandt 2094 elever i 9.klasse i Aarhus. Udskolingsundersøgelse ved Sundhedsplejen 2022/23. BørnUngeLiv

LGBT+ børn, unge og familier

Aarhus Kommunes LGBT+ politik og –handleplan

- Den 30. august 2023 vedtog Aarhus Byråd Aarhus Kommunes LGBT+ politik og –handleplan
- Børne- og ungebyrådets ønsker er bl.a. afspejlet i politik og handleplan
- I handleplanen beskrives en række indsatser, der vedrører børn, unge og familier. Efter vedtagelsen i byrådet skal politik og handleplan implementeres

5. Digital dannelse og forebyggelse af krænkelse (sexkrænkelser)

Indsatser i MBU

- MBU har flere [forebyggende indsatser](#) i forhold til at styrke børn og unges digitale dannelse og hermed til at forebygge digitale krænkelse
 - Udsættes børn og unge for **digitale krænkelse**, kan fagprofessionelle få sparring ved fagkonsulent i MBU
-
- "Respekt for Grænser" har et materiale om digitale sexkrænkelser - viden og inspiration til forebyggelse og håndtering i dagtilbud, skoler og klubber.
 - Ved **krænkelser af seksuel karakter** står MBU's beredskab, [Respekt for Grænser](#) til rådighed med rådgivning og vejledning til forældre, dagtilbud, skoler og klubber.

Opmærksomhedspunkter

- Børn og unge efterspørger mere og bedre seksualundervisning
- Mange undervisere har ikke grunduddannelse eller efteruddannelse inden for seksualundervisning Et godt fagligt niveau har stor betydning for kvalitet
- Børn og unges kilder til viden om krop, pubertet, prævention, sexsygdomme, graviditet og sex er ofte venner/veninder og internettet
- Børn og unges kropsopfattelse og tilfredshed med egen krop har stor betydning for deres trivsel
- Mange LGBT+-elever mistrives i skolen
- Aarhus har den 6. højeste incidens (nye tilfælde blandt 100 unge) af klamydia i Danmark
- Børn og unge mangler viden om prævention mod sexsygdomme og graviditet

Børn og unges seksuelle sundhed

– *Oversigt over rådgivnings- og vejledningstilbud*

Her har du en oversigt over tilbud, der har til formål at styrke seksuel sundhed og trivsel blandt børn og unge i Aarhus Kommune. Oversigten er tænkt som et værktøj til professionelle og frivillige, som møder børn og unge i deres arbejde.

Oplever du/I, at børn og unge har udfordringer i forhold til seksuel sundhed og trivsel, kan oversigten være en hjælp i din vejledning af og rådgivning til barnet/den unge.

Oversigten er udarbejdet af medarbejdere på tværs af Aarhus Kommune, Aarhus Universitetshospital og Almen praksis i 2020. Arbejdet med oversigten blev igangsat på baggrund af data og erfaringer, som viser, at unge mangler handlekompetencer i forhold til at tage vare på egen og andres seksuelle sundhed.

Har du spørgsmål eller kommentarer til oversigten, er du velkommen til at rette henvendelse til Sundhed i Børn og Unge på mail: st@mbu.aarhus.dk

Seksuel sundhed er et bredt begreb, der ikke kun dækker over fraværet af seksuelle dysfunktion, sygdomme eller sårbarheder. At være seksuelt sund betyder at opleve en fysisk, følelsesmæssig, mental og social trivsel omkring sin seksualitet. Seksuel sundhed kræver derfor en positiv og respektfuld tilgang til seksualitet og seksuelle forhold, og mulighed for at have lystfyldte og sikre seksuelle oplevelser, fri for tvang, diskrimination og vold.

(Sundhedsstyrelsen)

Emne	Organisation	Målgruppe	Indsatsen /tilbuddet	Kontakt	Links
Små børns seksualitet	Sundhedsplejen, MBU, Aarhus Kommune	Børn, forældre og personale i dagtilbud	Pjecen "Små børns seksualitet" udarbejdet af Aarhus Kommune. Inspiration til samarbejde mellem forældre og personale.	Anette Østergaard anos@aarhus.dk	> https://sundhedspleje.aarhus.dk/raad-og-vejledning/dit-barns-udvikling/hjaelp-dit-barn-til-seksuel-sundhed/
	Respekt for grænser, MBU, Aarhus Kommune	Personale i dagtilbud	Støtte til temamøder i dagtilbud vedr. små børns seksualitet og arbejdet med dette i den pædagogiske praksis	Anette Østergaard anos@aarhus.dk	> Temamøde om små børns seksualitet (aarhus.dk)
	Sex & Samfund	Børn, forældre og personale i børnehaven	Kurser, materialer og sparring om at arbejde pædagogisk med børns trivsel og udvikling ift. køn, krop og seksualitet til pædagogisk personale i dagtilbud.	Freja Mannov Olesen fmo@sexogsamfund.dk	> https://sexogsamfund.dk/dagtilbud
Skolen Seksualundervisning Sundhedssamtaler	Sundhedsplejen, MBU, Aarhus Kommune	Børn og unge, forældre og personale i folkeskoler og privatskoler	Samarbejde med alle skoler om seksualundervisning. Sundhedssamtaler – herunder om seksuel sundhed på mellemtrin og i udskoling	Anette Østergaard anos@aarhus.dk	> https://sundhedspleje.aarhus.dk/tilbud-til-dig-og-dit-barn/har-du-et-barn-i-skolealderen/hvornaar-ser-skolesundhedsplejersken-dit-barn/
Ungdomsuddannelser Sundhedsfremme og forebyggelse	Folkesundhed Frydenlund, MSO, Aarhus Kommune (særlig samarbejdsaftale med Sex og Samfund)	Unge på ungdomsuddannelser	Rådgivning og vejledning til ungdomsuddannelserne til arbejdet med seksuel sundhed. Tilpasning til lokale behov.	Gitte Vils Petersen givpe@aarhus.dk	> https://folkesundhed.aarhus.dk/om-os/frydenlund/
Rådgivning og vejledning til unge generelt	Ungekontakten, MSB Aarhus Kommune	Unge 14-17 år. Også unge med misbrugsproblematikker, social udsathed og psykisk sårbarhed.	Åben anonym rådgivning til unge. Rådgivning og vejledning i forhold til de unges udfordringer i almindelighed – ingen problemer er for store eller for små. Telefonisk kontakt, chat eller ved fremmøde.	Ungekontakten 89 40 52 00 ungekontakten@aarhus.dk > Skriv sikkert til os Fysisk fremmøde: Skanderborgvej 156 8260 Viby J Åben man.- fre. 12-15	> https://www.aarhus.dk/borger/personlig-hjaelp-og-stoette/til-unge-brug-for-stoette-eller-raadgivning/ > Se mere om chat og brevkasse her

Girl talk	Piger 12-24 år	Informations- og rådgivningsportal. Gratis chatrådgivning, åbent forum, samtalegrupper samt psykologsamtaler.	Rådgivningen har åbent hver aften: Søndag - Torsdag: kl. 18.30-22.30 Fredag - Lørdag: kl. 19.00-21.00	> https://girltalk.dk/
Sex & Samfund Sexlinien for unge	Unge 15-25 år	Rådgivning gennem telefon, chat, brevkasse på nettet. Besvarer spørgsmål om sex, seksualitet, prævention, abort, køn m.m.	> https://www.sexlinien.dk/	> https://www.sexlinien.dk/
Sexologisk Klinik	Alle børn og unge	Undersøgelse, rådgivning og behandling	Region Hovedstadens Psykiatri Psykiatrisk Center København Sexologisk Klinik, afsnit 7411 Ole Maaløes Vej nr. 16 2200 København N Tlf. 38647150	> Sexologisk Klinik (psykiatri-regionh.dk)
Sexologisk Center	Alle børn og unge	Undersøgelse, rådgivning og behandling	Aalborg Universitets-hospital, Nord Stengade 10 9000 Aalborg Tlf. 97660443	> Sexologisk Center (rn.dk)
Headspace	Alle unge	Samtale og anonym rådgivning gennem telefon, chat, eller ved fysisk fremmøde	Headspace Aarhus Sønderallé 33 8000 Aarhus C. 81417476	> https://headspace.dk/
Praktiserende læger	Alle unge	Præventionsvejledning og -brug. Uønsket graviditet. HPV-vaccine, test, behandling og opfølgning på seksydomme.	Kontakt egen læge	Egen læge

Digital dannelse – adfærd på de sociale medier	Skole og Fritid, MBU, Aarhus Kommune	Personale i skoler og klubber	Digitale sexkrænkelser: Inspiration til forebyggelse og håndtering	Mette Almind Klejstrup meap@aarhus.dk	> Digitale sexkrænkelser: Inspiration til forebyggelse og håndtering (aarhus.dk)
	Sex & Samfund Sexlinjen for unge	Ungdomsuddannelserne Unge 12-25 år	Billeddeling uden samtykke – rådgivning og vejledning	Karen Mette Hansen kamh@aarhus.dk	> https://www.underviserportal.dk > https://www.sexlinien.dk/emneside-porno-og-billeddeling/billeddeling-uden-samtykke.aspx?mode=detail&RowId=-SID=110719
	Red Barnet	Børn og unge	Rådgivning til sikker chat Rådgivning og hjælp til at få slettet billeder Slettevejledning til billeder på sociale medier	www.redbarnet.dk	> https://redbarnet.dk/sletdet/slettevejledninger/
	Det Kriminalpræventive Råd	Børn og unge	Gode råd i forhold til deling af billeder:	> https://dkr.dk/	> https://dkr.dk/it/deling-af-billeder/
	Cyberhus	Børn og unge	Onlinerådgivning til børn og unge	> www.cyberhus.dk	> www.cyberhus.dk
Kønsidentitet LGBT+	Normstormerne, MBU, Aarhus Kommune	Unge og personale i folkeskolen	Dialogbaseret ung-yngre undervisning - Normkritisk	Karen Mette Hansen kamh@aarhus.dk	> Normstormerne , Aids Fondet, LGBT-huset, LGBT Danmark, LGBT Ungdom, Sabah
	Foreningen for støtte til transkønnede børn	Alle	Foreningen har til formål at forbedre levevilkårene for transkønnede børn og unge i Danmark. Har bl.a. telefonrådgivning, hvor du kan få rådgivning i forhold til transkønnede børn og unge.	Telefonisk rådgivning tlf. nr. 89 87 44 33 Onsdage mellem 19.30 – 21.30.	> https://www.fstb.dk/eksempel-side-2/
	LGBT Ungdom	Unge der bryder med normer for køn og/eller seksualitet	En politisk, rådgivende og social forening for unge under 25 år, hvis seksualitet og/eller køn bryder med normen	> https://m.facebook.com/lgbtungdomaarhus1/	> https://lgbtungdom.dk/
	Sabaah	LGBT+ personer med minoritetsetnisk baggrund.	Rådgivning, samtalegrupper, café. Også i Aarhus	> https://www.visitaarhus.dk/aarhus/planlaeg/sabaah-aarhus-gdk111457	> https://sabaah.dk/

	Praktiserende læger	Alle	Rådgivning og vejledning. Henvi- sing til specialiserede tilbud. (f.eks. Center for Kønsidentitet)	Kontakt egen læge	Egen læge
	Center for Kønsidentitet	Unge og voksne over 18 år	Udredning og behandling af voksne transkønnede og patienter med andre kønsidentitetsforhold. Et behandlingsforløb består primært af samtaler og hormonbehandling.	Center for Kønsidentitet Kontakt egen læge for henvi- sing	> https://aalborguh.rn.dk/afsnit-og-ambulatorier/sexologisk-center/afsnit/center-for-konsidentitet
Prostitution Gråzone	RedenUng	Unge, forældre og fagpersoner	Rådgivningstilbud til unge, der bytter og sælger seksuelle ydelser (intimitet, sugardating, webcam, nøgenfotos mv.)	> https://redenung.dk/raadgivning	> https://redenung.dk/
Seksuelle overgreb Seksuelt bekymrende eller krænkende adfærd	Respekt for Grænser, MBU, Aarhus Kommune	Børn og unge, forældre og personale i dagtilbud og skoler	Rådgivning og vejledning ved bekymring, mistanke eller viden om seksuelle overgreb begået mod et barn eller en ung.	Marianne Holst Nielsen mahon@aarhus.dk Institutionslinjen respekt@mbu.aarhus.dk Forældrelinjen Tlf. nr.: 21 79 88 88	> https://www.aarhus.dk/borger/personlig-hjaelp-og-stoette/er-du-bekymret-for-dit-eller-et-andet-barns-trivsel/respekt-for-graenser/
	Børnehuset Midt	Myndighedsrådgivere i kommunen	Børnehuset Midt bistår kommunerne i Region Midt med udredning i sager om overgreb mod børn og unge. Hvis der er viden eller mistanke om, at et barn har været udsat for overgreb, og når politi eller sygehusvæsen er involveret i sagen, skal en kommune benytte et børnehus som led i den børnefaglige undersøgelse.	Børnehuset Midt Tlf. nr.: 89 40 11 04	> Børnehuset Midt (boernehuset-midt.dk)
	Rådgivningscentret, MSB, Aarhus Kommune	Professionelle herunder rådgivere, plejefamilier, medarbejdere på opholdssteder, seksualvejledere samt familier og børn/unge. Børn/unge til 18 år	Supervision, rådgivning, undervisning og behandling ift. børn og unge med grænse-søgende/krænkende seksuel adfærd og/eller unge der er blevet krænket seksuelt. Den individuelle vejledning sker efter visitation fra Familiecenter og Ungecenter.	Tlf. 89 40 11 00 Mail. rc@msb.aarhus.dk > Skriv sikkert til os	> https://raadgivningscentret.aarhus.dk/professionelle/
	Landsforeningen Spor	Voksne med senfølger af seksuelt misbrug i barn- og ungdommen	Telefonrådgivning	Landsforeningen SPOR Tlf. 30 14 03 05	> Brugerforening for senfølgeramte - Landsforeningen Spor (landsforeningen-spor.dk)

	Center for voldtægts- ofre, Aarhus Universi- tetshospital	Børn, unge og voksne, som har været udsat for overgreb eller pårø- rende	Rådgivning og vejledning, medicinsk behandling, psykosocial hjælp og støtte	Center for voldtægts ofre (akut modtagelse) Tlf. 78 46 35 43	> Center for Voldtægts ofre (voldtaegt.dk)
	Socialt Udviklings- center SUS	Fagpersoner og pårø- rende, der er i kontakt med børn og unge med handicap	Viden om forebyggelse af overgreb. seksualitet og handicap hos børn og unge med handi- cap. Materialer i et letforståeligt sprog målret- tet børn og unge om hvordan man både viser sine egne grænser og respekterer andres.	Socialt Udviklingscenter SUS	> Seksualitet og handicap - Forebyg overgreb (forebygseksuelleovergreb.dk)
	Egen læge	Alle	Rådgivning og vejledning	Egen læge	Egen læge
	Vagtlæge	Alle	Rådgivning og vejledning	Vagtlæge	Vagtlæge
Børn og unge på gaden	Gadeplan, MBU, Aarhus Kommune	Børn og unge	Forebyggende og opsøgende arbejde. Sam- arbejde med skoler	Michel Larsen milar@aarhus.dk	> https://ungiaarhus.aarhus.dk/
	Gadeplan, MSB, Aarhus Kommune	Børn og unge 15-29 år	Forebyggende og opsøgende arbejde. Sam- arbejde med lokalområderne - lokalt forank- rede indsatser	Thomas Jentzsch Pedersen tjp@aarhus.dk	> https://www.aarhus.dk/om-kommunen/ sociale-forhold-og-beskaeftigelse/organi- sation/unge-job-og-uddannelse/ungecen- tret-skanderborgvej/
Visitation til specialiserede indsatser Ex. ved seksuelt misbrug, grænsesøgende adfærd, uønsket graviditet og social kontrol.	Ungecentret Værk- mestergade Unge 15-29 år, MSB, Aarhus Kommune	Alle kan henvende sig, unge, professionelle, forældre, familier	Rådgivning og vejledning i bred forstand. Kan ud fra en faglig vurdering visitere/ henvise til indsatser eller behandling.	Værkmestergade 3 8000 Aarhus C Åbningstid: Man – tors. 9-16, Fre. 9-15 Telefon: 89 40 14 44 > Skriv sikkert til os	> https://www.aarhus.dk/om-kommunen/ sociale-forhold-og-beskaeftigelse/organi- sation/unge-job-og-uddannelse/ungecen- tret-skanderborgvej/
	Familiecenter Børn/unge 12-15, MSB, Aarhus Kommune	Alle kan henvende sig, fx professionelle, foræl- dre, familier eller unge	Rådgivning og vejledning i bred forstand. Kan ud fra en faglig vurdering visitere/ henvise til indsatser eller behandling.	Karen Blixens Boulevard 7 8220 Brabrand 89 40 62 00 > Skriv sikkert til os Åbnings- og telefontider: Mandag, tirsdag og fredag klokken 9-15 Torsdag klokken 9-17	> https://www.aarhus.dk/borger/personlig- hjaelp-og-stoette/familier-med-proble- mer/#1

Prævention	Praktiserende læger	Alle	Rådgivning og vejledning	Kontakt egen læge	Egen læge
Sexsygdomme – forebyggelse, opsporing og behandling	Aids Fondet – Check Point	Unge fra 15 år	Test for seksygdomme (anonym for HIV og syfilis), opsporing, rådgivning og henvisning til behandling	Lotte Kehlet lotte@aidsfondet.dk	> https://aidsfondet.dk/F%C3%A5-en-test-i-Checkpoint/Adresser-og-%C3%A5bnih-tps://www.auh.dk/afdelinger/kvindesygd-omme-og-fodsler/graviditet-og-fodsler/graviditet/hos-jordemoderen/ngstider
	Praktiserende læger	Alle	Test for seksygdomme, opsporing, rådgivning og vejledning - HPV	Kontakt egen læge	Egen læge
	Afdeling for Hud- og kønssygdomme, AUH	Alle	Behandling for gonorré og syfilis	Henvisning gennem egen læge	Egen læge
Abortrådgivning	Mødrehjælpen Holdepunkt	Gravide	Uvildig rådgivning og vejledning i forbindelse med tvivl om abort, samt tilbud om støttesamtale efter evt. abort.	> www.holdepunkt.dk	> https://moedrehjaelpen.dk/holdepunkt/abotradgivning/
	Praktiserende læger	Alle	Undersøgelser, test, Rådgivning og vejledning,	Kontakt egen læge	Egen læge
Graviditet Jordemoderbesøg, fødsels- og familiekursus, efterfødselsamtale	Jordemoderpraksis i Mødrehjælpen	Bl.a. gravide under 24 år og kvinder med tolkebehov	Udvidet jordemodertilbud med fokus på kontinuitet og konsultationer efter eget behov. En del af det normale svangretilbud i graviditeten.	30922406/30922407	> https://www.auh.dk/afdelinger/kvindesygd-omme-og-fodsler/kontakt/afsnit-og-klinikker/aarhus-jordemoderpraksis---ryesgade/
	Familieambulatoriet og Team for sårbare gravide, AUH	Gravide med risikoforbrug af alkohol og rusmidler eller afhængighedsskabende medicin. Gravide med psykosociale belastninger.	Tværfagligt team med fokus på at forebygge rusmiddelskaber hos nyfødte, samt sikre en tværsektoriel koordineret indsats. Fremme sund graviditet og fødsel, samt styrke tilknytning og familiedannelse	78453690	> https://www.auh.dk/afdelinger/kvindesygd-omme-og-fodsler/kontakt/afsnit-og-klinikker/familieambulatoriet--region-midtjylland/
	Aarhus jordemoderpraksis - Oluf Palmes Allé, AUH	Gravide og partnere	Graviditetsundersøgelser løbende igennem graviditeten, herunder vejledning og rådgivning indenfor graviditet, fødsel og barsel og familiedannelse. Tilbud om fødsels- og familieforberevende kurser til alle førstegangsforældre.	Telefon 7845 3670 Joke Habben, joke.habben@rm.dk	> https://www.auh.dk/afdelinger/kvindesygd-omme-og-fodsler/kontakt/afsnit-og-klinikker/aarhus-jordemoderpraksis-olof-palmes-alle/
	Praktiserende læger	Alle	Undersøgelser, test, Rådgivning og vejledning,	Kontakt egen læge	Egen læge

Mødom/Omskæring	Team for Æresrelaterede Konflikter, MSB, Aarhus Kommune	Borgere og professionelle	Tilbud om støtte til drenge og piger, mænd og kvinder der er udsat for negativ social kontrol, og forhindres i at leve det liv, de ønsker - uanset alder, køn og etnicitet. Teamet har bl.a. viden om problematikker med mødom, omskæring, æresrelaterede konflikter mm.	Telefon 41 85 40 75 taek@aarhus.dk	<p>> https://www.aarhus.dk/borger/personlig-hjaelp-og-stoette/familier-med-problemer/vold-i-familien-raadgivning/hjaelp-til-voksne-der-oplever-eller-udoe-ver-vold/exit-aeresrelaterede-konflikter/</p>
	Kvindesygdomme og Fødsler, AUH	Kvinder, mænd, børn og unge med minoritetsbaggrund samt sundhedsprofessionelle	Seksualrådgivning af børn og unge samt familier med muslimsk baggrund, vedr. <ul style="list-style-type: none"> • seksuel skyld og skam • indsigt i religion som en socialkulturel faktor, der er tæt forbundet med seksualitet. • Undervisning i hyminalranden/ kønskranse/mødom • Samtaler til kvinder, som er omskåret, vurdering af læsioner/skader og rådgivning inden for håndtering af smerter 	nignas@rm.dk mathjoer@rm.dk	<p>> https://www.facebook.com/Dr.NeginJafar78</p> <p>> https://www.youtube.com/channel/UCIly6_ctngC_BLHyJDbHPcg/videos?view_as=subscriber</p>
Negativ social kontrol	Team for Æresrelaterede Konflikter, MSB, Aarhus Kommune	Borgere og professionelle	Tilbud om støtte til drenge og piger, mænd og kvinder der er udsat for negativ social kontrol, og forhindres i at leve det liv, de ønsker - uanset alder, køn og etnicitet. Teamet har bl.a. viden om problematikker med mødom, omskæring, æresrelaterede konflikter mm.	Telefon 41 85 40 75 taek@aarhus.dk	<p>> https://www.aarhus.dk/borger/personlig-hjaelp-og-stoette/familier-med-problemer/vold-i-familien-raadgivning/hjaelp-til-voksne-der-oplever-eller-udoe-ver-vold/exit-aeresrelaterede-konflikter/</p>

Note: AUH: Aarhus Universitetshospital. MBU: Magistratsafdelingen for Børn og Unge. MSB: Magistratsafdelingen for sociale forhold og beskæftigelse. MSO: Magistratsafdelingen for Sundhed og Omsorg

Punkt 3: Forberedelse til Børn- og Unge-udvalgsmødet d. 20. september 2023

Dagsorden:

1. Valg af formand
2. Referat fra udvalgsmødet den 23. august 2023
3. Svar på forslag fra KF, V, EL og RV og Jakob Søgaard Clausen om at børn skal have adgang til natur
4. Elevudstysstrategi på skolerne i 2023
5. Svar på forslag fra S om sundhed, læring og trivsel i undervisningen
6. Ny model for pasningsgaranti i Aarhus Kommune
7. Opfølgning på studietur
8. Udefaciliteter (Erfaringer fra Corona)
9. Fleksibel mødedag
10. Møder 2024
11. Skriftlige orienteringer
12. Sager på vej
13. Evt.

Punkt 4: Evt.